

Slavko
Mihalić

Proti jugu

(Iz rokopisa naj-
novejše zbirke Po-
hvala praznemu
žepu)

VELIKE ŽALOSTNE ŽENSKÉ

Obkrožajo nas žalostne, velike ženske.
V nočeh samote rastejo še bolj
in včasih se, skrivaj, delé na dve, tri,
kdaj pa kdaj v gluhoti spijo,

zdaj že prevelike, ne za naš, za kak drug svet
namenjene, kjer so izdatnejše
strasti.

Nemo gledajo z velikimi prosojnimi očmi,
nesposobne, da bi se uprle,
vendar se iz njih oglašá bolečina, nekaj
kakor kotaljenje kamenja.

Če prispejo do skrivnostne meje, se v planino
spremenijo,
ležejo globoko, niže od svojih nog, in so
ravnine.

Kdor po svetu danes hodi, se nenehno, nežno
z ženskami dotika.

Pomalem že preplavljajo nebo.
 In so gozdovi, ki prekrivajo obzorje.
 Povsod negibna, že postana
 velikanskost.

SVINČNIK,
 DEKLICA
 IN NEKAJ
 TRETJEGA

Po toliko zavoženih stvareh ti je v veselje le še kakšen svinčnik: v njem, si rečeš, je vsa tenkočutnost; če se dvigne nad papir, bom zvedel, kam zablodil sem, v kateri krog uničenja. Resnično, kaj je tako skromno, podajalno kakor svinčnik? Le še kakšna deklica, če si jo srečal. Glej, kako ponižno prečka Trg Republike. Niti ene same odvečne kretnje in tako naravno zadržana v radovednosti svojega mladega telesa. Ljubica bi ti bila lahko in rabelj hkrati. Niti najmanj ni ji do tega, ali jo boš srečal, toda če jo srečaš, se odpre kot cvet in gleda, če si jo spoznal. Gre v hranilnico in mirno ti za hrbet stopi v vrsto. Mar se ne naslanja s prsmi ob tvoje pomikanje? Potem prešteva bankovce, ti nisi še nikoli toliko jih zbral na dlani, toda tu *ti odpove spomin. Korake zdaj začinjaš šteti*, panično bojiš se, da ne bi se zmotil pri številkah, a vemó, da štejemo le ob povratku; tiste zadnje milimetre, tisto majceno razdaljo med hotenjem in omahovanjem. Svinčnik, deklica in nekaj tretjega, a kaj, tega se več ne spomniš. Kolikšna praznina te znenada zaobjame. Toliko da ne začneš lebdeti.

V TRAMVAJU

Moški, že starejši, stopi v tramvaj in začne kričati. Rôke se mu asinhrono dvigajo in spuščajo, a odprtina ust je, kajpada, v sredini. Drugi del telesa, od ramen navzdol, je skoraj nepremičen. Zanimivo, če pogledaš mu v oči: obrnjene so v levo, kot da mislijo samo na beg. Večer, polmrak. Veter s severa je spraznil mesto, smrad po smodu, pa čeprav nikjer ni videti požara. Človek, že starejši, tisti, ki tam vpije, nosi črno obleko, vendar brez

klobuka. Nima palice, a bi lahko imel
svilen površnik. Rokavice. Šal.
V sprednjem kakor v zadnjem vozu, kjer ni slišati
kričanja, potniki se smejejo. Pomaknejo
se k oknu, v zadnjem vozu k prednjemu, in
v prednjem k zadnjemu, pritiskajo nanj ustnice,
nos, čelo, a lahko ugotovijo samo to, da:
a) starejši moški mórda res kaj vpije,
b) tam sedijo potniki s povešeno glavo,
c) sprevodnik je v zadregi, kam z rokámi.
Zdaj še njih zajame strahovito znižanje pritiska.
Po prstih se spet vračajo k nenadoma pretrdim
sedežem in gledajo zeló gor ali sklanjajo
glavo. Tišina tihotapi se iz svojih skrivališč
in sistematično, kot v klavnici,
obglavlja čas. Vsak je zdaj
sam sebi le še svoj spomin.

ČAJ
SREDI PUŠČAVE

Nekdo zgubi svojo obliko, drug pa najde jo
v trenutkih, že tako preprostih, da pomenijo
mu skoraj vse.
Zgubljen si, če te ne ubija ravnodušnost.
Ni prostora za dva tebe.

Ko bi se vsaj vsak stoti dan spominjal.
Ko bi prej naučil se ljubiti kot imeti.
Nekdo se že takoj na prvem trgu razproda,
poišče si na drugem dva, tri gospodarje,
na tretjem, mórda zase, vislice postavi.
A nekdo drug je siromak in misli,
da od zmerom si prav to želi.
Neprestano vrača se na ista mesta,
ker vse bolj občuti njihovo svetost.
Še lastno življenje zdi se mu kot čudež.

Dovolj je enkrat samkrat občutiti slavje.
Tedaj lahko verjameš, da na eno
od teh mest prihajal boš celo po smrti,
resda nem in skoroda neviden,
pa vendar bodo živi občutili tvojo strast
in tako jim boš pomagal, da se bodo v svoji

silni revščini čutili bolj vsebinski,
v tem trenutku, okrog katerega se vse vrti.

Nekdo poskuša preslepiti svet pa sam ostane
brez vsega,
kdo drug, noreč, rešitev najde si
v odrekanju, lepo dišečem, pitkem kakor
čaj,
ki neka roka ti, neobjasnjiva, z njim postreže
sred puščave.

SKICA STARCA Kdo bi lahko odvzel svobodo
temu staremu človeku, ki celo utrujeni
utrip srca posluša z isto odsotnostjo
kot uro iz zvonika. Le še deloma je v svojem
telesu. Gleda po dvorišču, ki objestno se razhaja
sredi opoldneva (plevel, piščančki, ženske noge,
orodje), in odkriva v tem več sebe,
več kljubovanja in strasti nemirnih, več posmeha,
zadovoljstva in, glej, več žeje po ljudeh
kot v svojem oslavljenem drobu, ki ga hoče le še
pridobiti za poraz. Njegova lástnost je že zdavnaj
z drugimi, in če bi kdo poskušal dati
ga v verige, sam z njegovim okostnjakom bi ostal,
medtem ko on, ah, ta prevejani primerek tistega,
kar večno traje, že odlétel s prvim bi
metuljem. Vendar pa nekdo bi tudi po vsem tem
sedel, ves nasmejan, na starem panju in
s sekirico spodsekoval vrvi, ki vežejo
duha, ki se nikoli na ničesar ni obvezal.

KRIK V TEMI Krik, ki vzpenja se ob sveči.
Velika votlina krika iznad porabljenega mesta.
Nebo ni več neraztrgljivo.
Vsak trenutek je pričakovati vest,
da ni ničesar razen naše muke.
Madež krika na belini mize v noči.
Zaman poskušam premakniti odebeljene prste,
dušim se — krik okoli mojega vratu.

Krik iz cveta na balkonu.
 Že mu je uničil korenine.
 Še malo in cvetje ne bo znalo rasti:
 z nami tekalo bo gor in dol po sobah.

Pijani krik človeka, ki v središču črnem
 črnega sveta ven-noter meče dele,
 ki ni o njih doslej ničesar vedel.
 Nan dnu dobi še enega, pomanjšanega sebe.

Krik okna, ki ne vidi več.
 Krik ure, ki poganjajo jo le še kriki.
 Še včeraj smo verjeli, da obstaja
 še kak drug izhod, da je docela

vseeno, kaj počnemo, saj da bo kdo drug
 odrešil naše nas norosti, mi pa da potem
 mu bomo obrnili hrbet, a smo se
 znašli docela sami s svojo nágostjo.

Z malo upanja v ljubezen.
 S še manj upanja v pravico.
 Krik prižgane cigarete v noči.
 Krik krika in bledi plamen vriska.

NE ZNAŠ
 LJUBITI,
 NE ZNAŠ
 SOVRAŽITI,
 ŠE UBITI
 NE BI ZNALA

Nikakor ti ne morem vdihniti življenja.
 Nikakor tvojih delov spet sestaviti.
 V tvojem kupu zmerom nekaj manjka,
 neprestano nekaj mi uhaja izpod prstov.
 Pustiti bi te moral tam, kjer sem te našel,
 pustiti bi te moral, da se ziblješ s travami.
 Kaj naj delam s tabo tu, na vetru?
 Mar ne vidiš, da ne zlepljava se v isti kos?

Ne znaš ljubiti, ne znaš sovražiti, še ubiti ne bi znala.
 Preprosto, ti pripadaš nekemu drugemu svetu,
 o katerem jaz, prisegam, nimam pojma.

Smejiš se mi, a meni se ves drob obrača.
 K sebi kličeš me, a meni že mrači se pred očmi.
 Enemu od naju bije zadnja ura.

PROTI JUGU Stopil je na vlak, razstavil se
 na ustrezne kose
 Odprl vseh deset časnikov na isti
 strani
 Samo še da se pojavi tisti s hladnimi
 pijačami, pripovedmi
 In vsi potniki, ki jim ponižno
 čuvam prostor
 In krájine v okviru okna (dobro
 se spominjam sleherne poteze
 s čopičem)
 In sprevodnik, ki uporablja nek
 drug jezik
 Besede so mi znane a njih smisel
 mi je moten
 Samo še postaje naj začno izklicevati
 tistih mojih tristo skrivanih
 imen
 Iz saj in rje vlak prihaja v svojo
 vetrnasto pustolovščino
 Pozdravlja sadovnjake; le zakaj se kdaj
 ne ustavi
 Jaz na slehernem dvorišču v zadnji
 vasi molil bi
 S seboj odnesel kak vrč
 vina
 A večer že spušča umazane
 zavese
 Vagoni se v temi razstavljajo in odhite
 vsak v svojo smer
 Blagor mu, kdor se spominja, kam je
 krenil
 Jaz bom, takoj ko bom prispel,
 spet od začetka

Prev. Ciril Zlobec